

Codul penal și Legea de punere în aplicare

Cu modificările aduse prin:

O.U.G. nr. 71/2022 (M. Of. nr. 531 din 30 mai 2022)

Legea nr. 170/2022 (M. Of. nr. 548 din 6 iunie 2022)

Reglementări anterioare

- ◆ Legislație conexă ◆ Decizii ale Curții Constituționale
- ◆ Recursuri în interesul legii ◆ Hotărâri prealabile
- ◆ Index

Ediția a 10-a actualizată la **26 iunie 2022**
și îngrijită de avocat dr. Petruț Ciobanu

Editura Rosetti International
București, 2022

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ROMÂNIA [Legislație]

Codul penal și Legea de punere în aplicare. - Ed. a 10-a / îngrij. de
avocat dr. Petruț Ciobanu. - București : Rosetti International, 2022
ISBN 978-606-025-087-6

I. Ciobanu, Petruț (ed.)

34

Copyright © 2022 Editura ROSETTI International

CODUL PENAL ȘI LEGEA DE PUNERE ÎN APLICARE

Toate drepturile asupra prezentei ediții sunt rezervate
Editurii ROSETTI International. Drepturile de distribuție aparțin în exclusivitate Editurii
ROSETTI International.

Redactor: Marian Florescu
Tehnoredactor: Carmen Dumitrescu

Editura ROSETTI INTERNATIONAL
București, Str. Ion Brezoianu nr. 9, ap. 6, sector 5
cod poștal: 050022
tel.: +04 021 314 77 81
e-mail: distributie@editurarosetti.ro
www.editurarosetti.ro

SUMAR

Legea nr. 286/2009 privind Codul penal.....	9
Index.....	205
Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (<i>extras</i>).....	214

Abrevieri

CDFUE	Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene
CEDO	Convenția Europeană a Drepturilor Omului/ Curtea Europeană a Drepturilor Omului
CP 1969	Codul penal din 1969
CPP 1968	Codul de procedură penală din 1968
D.	Decretul
H.G.	Hotărârea Guvernului
ÎCCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
L.	Legea
M. Of.	Monitorul Oficial, Partea I
C. civ.	Codul civil (Legea nr. 287/2009)
CP	Codul penal (Legea nr. 286/2009)
CPC	Codul de procedură civilă (Legea nr. 134/2010)
CPP	Codul de procedură penală (Legea nr. 135/2010)
O.G.	Ordonanța Guvernului
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
Regl. ant.	Reglementarea anterioară
TFUE	Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Tabla de materii

	Art.
PARTEA GENERALĂ	1-187
Titlul I. Legea penală și limitele ei de aplicare	1-14
Capitolul I. Principii generale.....	1-2
Capitolul II. Aplicarea legii penale.....	3-14
Secțiunea 1. Aplicarea legii penale în timp.....	3-7
Secțiunea a 2-a. Aplicarea legii penale în spațiu.....	8-14
Titlul II. Infracțiunea	15-52
Capitolul I. Dispoziții generale.....	15-17
Capitolul II. Cauzele justificative.....	18-22
Capitolul III. Cauzele de neimputabilitate.....	23-31
Capitolul IV. Tentativa.....	32-34
Capitolul V. Unitatea și pluralitatea de infracțiuni.....	35-45
Capitolul VI. Autorul și participanții.....	46-52
Titlul III. Pedepsele	53-106
Capitolul I. Categoriile pedepselor.....	53-55
Capitolul II. Pedepsele principale.....	56-64
Secțiunea 1. Detențiunea pe viață.....	56-59
Secțiunea a 2-a. Închisoarea.....	60
Secțiunea a 3-a. Amenda.....	61-64
Capitolul III. Pedepsa accesorie și pedepsele complementare.....	65-70
Secțiunea 1. Pedepsa accesorie.....	65
Secțiunea a 2-a. Pedepsele complementare.....	66-70
Capitolul IV. Calculul duratei pedepselor.....	71-73
Capitolul V. Individualizarea pedepselor.....	74-106
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	74
Secțiunea a 2-a. Circumstanțele atenuante și circumstanțele agravante.....	75-79
Secțiunea a 3-a. Renunțarea la aplicarea pedepsei.....	80-82
Secțiunea a 4-a. Amânarea aplicării pedepsei.....	83-90
Secțiunea a 5-a. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.....	91-98
Secțiunea a 6-a. Liberarea condiționată.....	99-106
Titlul IV. Măsurile de siguranță	107-112¹
Capitolul I. Dispoziții generale.....	107-108
Capitolul II. Regimul măsurilor de siguranță.....	109-112¹

Titlul V. Minoritatea	113-134
Capitolul I. Regimul răspunderii penale a minorului.....	113-116
Capitolul II. Regimul măsurilor educative neprivative de libertate.....	117-123
Capitolul III. Regimul măsurilor educative privative de libertate.....	124-127
Capitolul IV. Dispoziții comune.....	128-134
Titlul VI. Răspunderea penală a persoanei juridice	135-151
Capitolul I. Dispoziții generale.....	135-137
Capitolul II. Regimul pedepselor complementare aplicate persoanei juridice.....	138-145
Capitolul III. Dispoziții comune.....	146-151
Titlul VII. Cauzele care înlătură răspunderea penală	152-159
Titlul VIII. Cauzele care înlătură sau modifică executarea pedepsei	160-164
Titlul IX. Cauzele care înlătură consecințele condamnării	165-171
Titlul X. Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală	172-187
PARTEA SPECIALĂ	188-446
Titlul I. Infracțiuni contra persoanei	188-227
Capitolul I. Infracțiuni contra vieții.....	188-192
Capitolul II. Infracțiuni contra integrității corporale sau sănătății.....	193-198
Capitolul III. Infracțiuni săvârșite asupra unui membru de familie.....	199-200
Capitolul IV. Agresiuni asupra fătului.....	201-202
Capitolul V. Infracțiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie.....	203-204
Capitolul VI. Infracțiuni contra libertății persoanei.....	205-208
Capitolul VII. Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile.....	209-217
Capitolul VIII. Infracțiuni contra libertății și integrității sexuale.....	218-223
Capitolul IX. Infracțiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private.....	224-227
Titlul II. Infracțiuni contra patrimoniului	228-256¹
Capitolul I. Furtul.....	228-232
Capitolul II. Tâlhăria și pirateria.....	233-237
Capitolul III. Infracțiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii.....	238-248
Capitolul IV. Fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronică.....	249-252
Capitolul V. Distrugerea și tulburarea de posesie.....	253-256
Capitolul VI. Infracțiuni care au produs consecințe deosebit de grave.....	256¹
Titlul III. Infracțiuni privind autoritatea și frontiera de stat	257-265
Capitolul I. Infracțiuni contra autorității.....	257-261
Capitolul II. Infracțiuni privind frontiera de stat.....	262-265
Titlul IV. Infracțiuni contra înfăptuirii justiției	266-288
Titlul V. Infracțiuni de corupție și de serviciu	289-309
Capitolul I. Infracțiuni de corupție.....	289-294
Capitolul II. Infracțiuni de serviciu.....	295-309
Titlul VI. Infracțiuni de fals	310-328
Capitolul I. Falsificarea de monede, timbre sau de alte valori.....	310-316

Capitolul II. Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcă.....	317-319
Capitolul III. Falsuri în înscrisuri.....	320-328
Titlul VII. Infrațiuni contra siguranței publice	329-366
Capitolul I. Infrațiuni contra siguranței circulației pe căile ferate.....	329-333
Capitolul II. Infrațiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice.....	334-341
Capitolul III. Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive.....	342-347
Capitolul IV. Infrațiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege.....	348-351
Capitolul V. Infrațiuni contra sănătății publice.....	352-359
Capitolul VI. Infrațiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice.....	360-366
Titlul VIII. Infrațiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială	367-384
Capitolul I. Infrațiuni contra ordinii și liniștii publice.....	367-375
Capitolul II. Infrațiuni contra familiei.....	376-380
Capitolul III. Infrațiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate.....	381-384
Titlul IX. Infrațiuni electorale	385-393
Titlul X. Infrațiuni contra securității naționale	394-412
Titlul XI. Infrațiuni contra capacității de luptă a forțelor armate	413-437
Capitolul I. Infrațiuni săvârșite de militari.....	413-431
Capitolul II. Infrațiuni săvârșite de militari sau de civili.....	432-437
Titlul XII. Infrațiuni de genocid, contra umanității și de război	438-445
Capitolul I. Infrațiuni de genocid și contra umanității.....	438-439
Capitolul II. Infrațiuni de război.....	440-445
Titlul XIII. Dispoziții finale	446

(2) Predarea sau extrădarea unei persoane în relația cu statele membre ale Uniunii Europene se acordă sau se solicită în condițiile legii.

(3) Predarea unei persoane către un tribunal penal internațional se acordă în condițiile legii. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 9]

Legislație conexă: Titlul II – „Extrădarea” din L. nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, republicată (M. Of. nr. 411 din 27 mai 2019); ♦ Statutul Curții Penale Internaționale adoptat la Roma la 17 iulie 1998, ratificat de România prin L. nr. 111/2002 (M. Of. nr. 211 din 28 martie 2002); ♦ L. nr. 44/2022 privind cooperarea judiciară dintre România și Curtea Penală Internațională (M. Of. nr. 233 din 9 martie 2022).

Titlul II Infrațiunea

Capitolul I Dispoziții generale

Art. 15. Trăsăturile esențiale ale infracțiunii. (1) **Infrațiunea** este fapta prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă persoanei care a săvârșit-o.

(2) Infrațiunea este singurul temei al răspunderii penale. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 17, art. 18, art. 18¹]

Art. 16. Vinovăția. (1) Fapta constituie infracțiune numai dacă a fost săvârșită cu forma de vinovăție cerută de legea penală.

(2) Vinovăție există când fapta este comisă cu intenție, din culpă sau cu intenție depășită.

(3) Fapta este săvârșită cu intenție când făptuitorul:

a) prevede rezultatul faptei sale, urmărind producerea lui prin săvârșirea acelei fapte;

b) prevede rezultatul faptei sale și, deși nu-l urmărește, acceptă posibilitatea producerii lui.

(4) Fapta este săvârșită din culpă, când făptuitorul:

a) prevede rezultatul faptei sale, dar nu-l acceptă, socotind fără temei că el nu se va produce;

b) nu prevede rezultatul faptei sale, deși trebuia și putea să îl prevadă.

(5) Există intenție depășită când fapta constând într-o acțiune sau inacțiune intenționată produce un rezultat mai grav, care se datorează culpei făptuitorului.

(6) Fapta constând într-o acțiune sau inacțiune constituie infracțiune când este săvârșită cu intenție. Fapta comisă din culpă constituie infracțiune numai când legea o prevede în mod expres. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 19]

Art. 17. Săvârșirea infracțiunii comisive prin omisiune. Infrațiunea comisivă care presupune producerea unui rezultat se consideră săvârșită și prin omisiune, când:

a) există o obligație legală sau contractuală de a acționa;

b) autorul omisiunii, printr-o acțiune sau inacțiune anterioară, a creat pentru valoarea socială protejată o stare de pericol care a înlesnit producerea rezultatului.

Capitolul II Cauzele justificative

Art. 18. Dispoziții generale. (1) Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă există vreuna dintre cauzele justificative prevăzute de lege.

(2) Efectul cauzelor justificative se extinde și asupra participanților.

Art. 19. Legitima apărare. (1) Este justificată fapta prevăzută de legea penală săvârșită în legitimă apărare.

(2) Este în legitimă apărare persoana care săvârșește fapta pentru a înlătura un atac material, direct, imediat și injust, care pune în pericol persoana sa, a altuia, drepturile acestora sau un interes general, dacă apărarea este proporțională cu gravitatea atacului.

(3) Se prezumă a fi în legitimă apărare, în condițiile alin. (2), acela care comite fapta pentru a respinge pătrunderea unei persoane într-o locuință, încăpere, dependință sau loc împrejmuit ținând de aceasta, fără drept, prin violență, viclenie, efracție sau alte asemenea modalități nelegale ori în timpul nopții. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 44]

Art. 20. Starea de necesitate. (1) Este justificată fapta prevăzută de legea penală săvârșită în stare de necesitate.

(2) Este în stare de necesitate persoana care săvârșește fapta pentru a salva de la un pericol imediat și care nu putea fi înlăturat altfel viața, integritatea corporală sau sănătatea sa ori a altei persoane sau un bun important al său ori al altei persoane sau un interes general, dacă urmările faptei nu sunt vădit mai grave decât cele care s-ar fi putut produce în cazul în care pericolul nu era înlăturat. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 45]

Art. 21. Exercițarea unui drept sau îndeplinirea unei obligații. (1) Este justificată fapta prevăzută de legea penală constând în exercițarea unui drept recunoscut de lege sau în îndeplinirea unei obligații impuse de lege, cu respectarea condițiilor și limitelor prevăzute de aceasta.

(2) Este de asemenea justificată fapta prevăzută de legea penală constând în îndeplinirea unei obligații impuse de autoritatea competentă, în forma prevăzută de lege, dacă aceasta nu este în mod vădit ilegală.

Hotărâre prealabilă. Prin decizia nr. 19/2015, M. Of. nr. 590 din 5 august 2015, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a admis sesizarea formulată de Curtea Militară de Apel, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept: „dacă fapta medicului, care are calitatea de funcționar public, de a primi plăți suplimentare sau donații de la pacienți, în condițiile art. 34 alin. (2) din Legea nr. 46/2003 privind drepturile pacientului, constituie sau nu o exercițare a unui drept recunoscut de lege, având ca urmare incidența dispozițiilor art. 21 alin. (1) teza I din C.pen.”.

Stabilește că fapta medicului din sistemul public de sănătate, care are calitatea de funcționar public, în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul penal, de a primi plăți suplimentare sau donații de la pacienți, în sensul art. 34 alin. (2) din Legea nr. 46/2003 privind drepturile pacientului, nu constituie o exercițare a unui drept recunoscut de lege care să atragă incidența dispozițiilor art. 21 alin. (1) teza I din Codul penal.

Art. 22. Consimțământul persoanei vătămate. (1) Este justificată fapta prevăzută de legea penală săvârșită cu consimțământul persoanei vătămate, dacă aceasta putea să dispună în mod legal de valoarea socială lezată sau pusă în pericol.

(2) Consimțământul persoanei vătămate nu produce efecte în cazul infracțiunilor contra vieții, precum și atunci când legea exclude efectul justificativ al acestuia.

Capitolul III Cauzele de neimputabilitate

Notă. Legea penală nu definește imputabilitatea.

Imputabilitate = situație juridică în care se găsește o persoană căreia i se atribuie săvârșirea cu vinovăție a unei fapte prevăzute de legea penală, l. presupune o imputațiune de fapt, adică stabilirea faptului că acea persoană a săvârșit fapta imputată și prin urmare îi aparține, prin materialitatea sa, și o imputațiune psihică, constând în stabilirea unei atitudini psihice caracterizate prin intenție sau culpă în raport cu săvârșirea faptei. Stabilirea i. echivalează cu stabilirea temeiurilor răspunderii penale. (G. Antoniu, C. Bulai, Gh. Chivulescu, *Dicționar juridic penal*, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1976, p. 128)

Art. 23. Dispoziții generale. (1) Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă a fost comisă în condițiile vreuneia dintre cauzele de neimputabilitate.

(2) Efectul cauzelor de neimputabilitate nu se extinde asupra participanților, cu excepția cazului fortuit.

Art. 24. Constrângerea fizică. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită din cauza unei constrângeri fizice căreia făptuitorul nu i-a putut rezista. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 46]

Art. 25. Constrângerea morală. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită din cauza unei constrângeri morale, exercițată prin amenințare cu un pericol grav pentru persoana făptuitorului ori a altuia și care nu putea fi înlăturat în alt mod. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 46]

Art. 26. Excesul neimputabil. (1) Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana aflată în stare de legitimă apărare, care a depășit, din cauza tulburării sau temerii, limitele unei apărări proporționale cu gravitatea atacului.

(2) Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana aflată în stare de necesitate, care nu și-a dat seama, în momentul comiterii faptei, că pricinuieste urmări vădit mai grave decât cele care s-ar fi putut produce dacă pericolul nu era înlăturat. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 44-45]

Art. 27. Minoritatea făptuitorului. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită de un minor, care la data comiterii acesteia nu îndeplinea condițiile legale pentru a răspunde penal. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 50]

Art. 28. Iresponsabilitatea. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana care, în momentul comiterii acesteia, nu putea să-și dea seama de acțiunile sau inacțiunile sale ori nu putea să le controleze, fie din cauza unei boli psihice, fie din alte cauze. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 48]

Art. 29. Intoxicația. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana care, în momentul comiterii acesteia, nu putea să-și dea seama de acțiunile sau inacțiunile sale ori nu putea să le controleze, din cauza intoxicației involuntare cu alcool sau cu alte substanțe psihoactive. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 49]

► **Legea de aplicare nr. 187/2012:**

Art. 241. Prin *substanțe psihoactive* se înțelege substanțele stabilite prin lege, la propunerea Ministerului Sănătății.

Art. 30. Eroarea. (1) Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana care, în momentul comiterii acesteia, nu cunoștea existența unei stări, situații ori împrejurări de care depinde caracterul penal al faptei.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și faptelor săvârșite din culpă pe care legea penală le pedepsește, numai dacă necunoașterea stării, situației ori împrejurării respective nu este ea însăși rezultatul culpei.

(3) Nu constituie circumstanță agravantă sau element circumstanțial agravant starea, situația ori împrejurarea pe care infractorul nu a cunoscut-o în momentul săvârșirii infracțiunii.

(4) Prevederile alin. (1) - (3) se aplică în mod corespunzător și în cazul necunoașterii unei dispoziții legale extrapenale.

(5) Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită ca urmare a necunoașterii sau cunoașterii greșite a caracterului ilicit al acesteia din cauza unei împrejurări care nu putea fi în niciun fel evitată. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 51]

Art. 31. Cazul fortuit. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală al cărei rezultat e consecința unei împrejurări care nu putea fi prevăzută. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 47]

Capitolul IV Tentativa

Art. 32. Tentativa. (1) **Tentativa** constă în punerea în executare a intenției de a săvârși infracțiunea, executare care a fost însă întreruptă sau nu și-a produs efectul.

(2) Nu există tentativă atunci când imposibilitatea de consumare a infracțiunii este consecința modului cum a fost concepută executarea. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 20]

Art. 33. Pedepsirea tentativei. (1) Tentativa se pedepsește numai când legea prevede în mod expres aceasta.

(2) Tentativa se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea consumată, ale cărei limite se reduc la jumătate. Când pentru infracțiunea consumată legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață, iar instanța s-ar orienta spre aceasta, tentativa se sancționează cu pedeapsa închisorii de la 10 la 20 de ani. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 21]

Hotărâre prealabilă. A se vedea decizia nr. 6/2014 redată la art. 6.

Art. 34. Desistarea și împiedicarea producerii rezultatului. (1) Nu se pedepsește autorul care, înainte de descoperirea faptei, s-a desistat ori a încunoștințat autoritățile de comiterea acesteia, astfel încât consumarea să poată fi împiedicată, sau a împiedicat el însuși consumarea infracțiunii.

(2) Dacă actele îndeplinite până în momentul desistării sau împiedicării producerii rezultatului constituie o altă infracțiune, se aplică pedeapsa pentru această infracțiune. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 22]

Capitolul V Unitatea și pluralitatea de infracțiuni

► **Legea de aplicare nr. 187/2012:**

Art. 10. Tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni se aplică potrivit legii noi atunci când cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, chiar dacă pentru celelalte infracțiuni pedeapsa a fost stabilită potrivit legii vechi, mai favorabilă.

Art. 35. Unitatea infracțiunii continuate și a celei complexe. (1) Infracțiunea este continuată când o persoană săvârșește la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții și împotriva aceleiași subiect pasiv, acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni.

(2) Infracțiunea este complexă când în conținutul său intră, ca element constitutiv sau ca element circumstanțial agravant, o acțiune sau o inacțiune care constituie prin ea însăși o faptă prevăzută de legea penală. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 41]

► **Legea de aplicare nr. 187/2012:**

Art. 238. În aplicarea dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Codul penal, condiția unității subiectului pasiv se consideră îndeplinită și atunci când:

- bunurile ce constituie obiectul infracțiunii se află în coproprietatea mai multor persoane;
- infracțiunea a adus atingere unor subiecți pasivi secundari diferiți, dar subiectul pasiv principal este unic.

Notă. Curtea Constituțională prin decizia nr. 368/2017 (M. Of. nr. 566 din 17 iulie 2017) în paragraful 30 a statuat că: *tot ca efect al constatării neconstituționalității sintagmei „și împotriva aceleiași subiect pasiv” din cuprinsul dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Codul penal, prevederile art. 238 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal. (...) prevederi ce delimitează sfera de aplicare a condiției unității subiectului pasiv, rămân fără obiect de reglementare.*

Admitere excepție de neconstituționalitate. Prin decizia nr. 368/2017, M. Of. nr. 566 din 17 iulie 2017, Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi, **a admis excepția de neconstituționalitate** și a constatat că sintagma „și împotriva aceleiași subiect pasiv „ din cuprinsul dispozițiilor art.35 alin. (1) din Codul penal este neconstituțională.

Hotărâre prealabilă. 1. Prin decizia nr. 5/2014, M. Of. nr. 470 din 26 iunie 2014, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală **a admis sesizarea** formulată de către Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală și **a stabilit că:**

În aplicarea art. 5 din Codul penal, se are în vedere criteriul aprecierii globale a legii penale mai favorabile. Constată că nu este permisă combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile cu privire la condițiile de existență și sancționare ale infracțiunii în formă continuată.

2. A se vedea și decizia nr. 13/2016 redată la art. 39.

3. Prin decizia nr. 3/2017, M. Of. nr. 259 din 13 aprilie 2017, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală **a admis sesizarea** formulată de Curtea de Apel București - Secția a II-a penală, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept: „atunci când o persoană comite, în aceeași împrejurare, una sau mai multe acțiuni care pot constitui elementul material conform enumerării din art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000, având ca obiect material mai multe categorii de droguri, prevăzute în tabele diferite (de

risc și de mare risc), ne aflăm în prezența unui concurs de infracțiuni prevăzut de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 și art. 2 alin. (2) din aceeași lege cu aplicarea art. 38 din Codul penal, sau a unei unități legale de infracțiuni sub forma infracțiunii continuate, prevăzută de art. 2 alin. (1) și (2) din Legea nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal, ori a infracțiunii complexe prevăzută de art. 2 alin. (1) și (2) din Legea nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (2) din Codul penal” și **stabilește**:

În interpretarea dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, republicată, cu modificările și completările ulterioare, săvârșirea, în aceeași împrejurare, a unei singure acțiuni dintre cele enumerate în alineatul (1) al acestui articol, care are ca obiect atât droguri de risc, cât și droguri de mare risc, reprezintă o infracțiune simplă, ca formă a unității naturale de infracțiune, prevăzută de art. 2 alin. (1) și (2) din același act normativ.

4. A se vedea decizia nr. 3/2020 redată la art. 38.

Art. 36. Pedepsa pentru infracțiunea continuată și infracțiunea complexă.

(1) Infracțiunea continuată se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, al cărei maxim se poate majora cu cel mult 3 ani în cazul pedepsei închisorii, respectiv cu cel mult o treime în cazul pedepsei amenzii.

(2) Infracțiunea complexă se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune.

(3) Infracțiunea complexă săvârșită cu intenție depășită, dacă s-a produs numai rezultatul mai grav al acțiunii secundare, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea complexă consumată. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 42]

Hotărâre prealabilă. 1. A se vedea și decizia nr. 5/2014 redată la art. 35.

2. Prin decizia nr. 7/2014, M. Of. nr. 471 din 26 iunie 2014, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a **admis sesizarea** formulată de Curtea de Apel Oradea - Secția penală și pentru cauze cu minori (...) și sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția I penală și **stabilește**:

În aplicarea legii penale mai favorabile, potrivit art. 6 din Codul penal, în cazul infracțiunilor continuate, prin sintagma „maxim special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită” se înțelege maximul special prevăzut de lege pentru infracțiune, fără luarea în considerare a cauzei de majorare a pedepsei prevăzută pentru infracțiunea continuată.

3. A se vedea și decizia nr. 13/2016 redată la art. 39.

Art. 37. Recalcularea pedepsei pentru infracțiunea continuată sau complexă.

Dacă cel condamnat definitiv pentru o infracțiune continuată sau complexă este judecat ulterior și pentru alte acțiuni sau inacțiuni care intră în conținutul aceleiași infracțiuni, ținându-se seama de infracțiunea săvârșită în întregul ei, se stabilește o pedeapsă corespunzătoare, care nu poate fi mai ușoară decât cea pronunțată anterior. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 43]

Recurs în interesul legii. Prin decizia nr. 11/2021, M. Of. nr. 909 din 22 septembrie 2021, Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a **admis recursul în interesul legii** formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și **stabilește** că:

În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 37 din Codul penal, în ipoteza în care constată existența unei condamnări definitive pentru o infracțiune continuată,

instanța investită cu judecarea unor acțiuni sau inacțiuni care intră în conținutul constitutiv al aceleiași infracțiuni, va proceda la recalcularea pedepsei ținând seama de infracțiunea săvârșită în întregul ei, va stabili o pedeapsă unică ce nu poate fi mai mică decât cea pronunțată anterior și va dispune anularea formelor de executare emise urmare a condamnării anterioare și emiterea unora noi în conformitate cu hotărârea pronunțată sau, după caz, va constata executată pedeapsa.

Art. 38. Concursul de infracțiuni. (1) Există concurs real de infracțiuni când două sau mai multe infracțiuni au fost săvârșite de aceeași persoană, prin acțiuni sau inacțiuni distincte, înainte de a fi condamnată definitiv pentru vreuna din ele. Există concurs real de infracțiuni și atunci când una dintre infracțiuni a fost comisă pentru săvârșirea sau ascunderea altei infracțiuni.

(2) Există concurs formal de infracțiuni când o acțiune sau o inacțiune săvârșită de o persoană, din cauza împrejurărilor în care a avut loc sau a urmărilor pe care le-a produs, realizează conținutul mai multor infracțiuni. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 33]

Hotărâre prealabilă. 1. Prin decizia nr. 20/2016, M. Of. nr. 927 din 17 noiembrie 2016, Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a **admis sesizarea** formulată de Curtea de Apel Timișoara, Secția Penală, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept dacă „în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzută de art. 213 Cod penal – în modalitatea înlesnirii practicării prostituției, dacă faptele sunt săvârșite față de o persoană majoră și de una minoră, sunt realizate elementele constitutive ale unei singure infracțiuni prev. de art. 213 alin. (1) și (3) Cod penal cu aplicarea art. 35 alin. (1) Cod penal sau două infracțiuni aflate în concurs, respectiv art. 213 alin. (1) Cod penal și art. 213 alin. (3) Cod penal, ambele cu aplicarea art. 38 Cod penal.”

Stabilește că: în cazul în care infracțiunea de proxenetism, în varianta înlesnirii practicării prostituției, se săvârșește asupra a două sau mai multe persoane vătămate majore și minore, în „aceeași împrejurare”, se va reține o singură infracțiune de proxenetism, prev. de art. 213 alin. (1) și (3) Cod penal, în formă simplă. Ori de câte ori infracțiunea de proxenetism, în varianta înlesnirii practicării prostituției, se săvârșește asupra a două sau mai multe persoane vătămate majore și/sau minore, fără legătură între ele, sa va reține un concurs de infracțiuni, prev. de art. 213 alin. (1), art. 213 alin. (3) sau art. 213 alin. (1) și (3) Cod penal, după caz, cu reținerea dispozițiilor art. 38 alin. (1) Cod penal.

2. Prin decizia nr. 3/2020, M. Of. nr. 138 din 21 februarie 2020, Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a **admis sesizarea** formulată de Curtea de Apel Iași – Secția penală și pentru cauze cu minori, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept: „În cazul infracțiunii prevăzută de art. 18¹ alin. (1) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, comisă în modalitatea alternativă a folosirii sau prezentării cu rea-credință de documente false, în condițiile în care documentele respective sunt înscrisuri sub semnătură privată, **este o infracțiune complexă**, ce absoarbe în conținutul său infracțiunea de fals în înscrisuri sub semnătură privată, atunci când aceasta este săvârșită (în forma autoratului sau a instigării) de aceeași persoană care folosește aceste înscrisuri și obține ulterior, pe nedrept, fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei **sau cele două infracțiuni își păstrează autonomia**, existând un concurs real de infracțiuni între infracțiunea de fals în înscrisuri sub semnătură privată